

לשוננו לעם

עורכים: א' אברונין, מ' אזרחי וי' פרץ

מתוך

כרך א, חוברת ד, תש"ו

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

ש. מיליקובסקי

שיבושי לשון

א. א ש ר, ש, ה. "חברי הועדה הטור-
קית, שהיתה בודקת בנמל יפו את הדרכיות
של העולים, ישבו להם על דרגשים נמר-

כים... ולוגמים בהנאה מספלי הקהוה, ה מ-
 גישים להם נערים", (באחד הע-
 תונים). ידוע, שמשפט טפל מגביל, שה-
 נושא שלו פועל בזמן עבר או עתיד, מת-
 קשר אל השם המוגבל, שבמשפט העיקרי
 או שבמשפט טפל אחר, ע"י מלת הקשור
 אשר או קיצורה ש... "שהאשה אשר נתת
 עמדי (בראשית ג); "אל הארץ אשר אראך"
 (שם י"ב); "איזה היא דרך ישרה שיבור
 לו האדם" (אבות ב'), ואם הנשוא שבמש-
 פט הטפל הוא בינוני, הוא מתקשר אל השם
 המוגבל גם ע"י ה' הידיעה. "וגם ללוט,
 ההולך את אברם" (בראשית יג); "ואלה
 שמות בני ישראל הבאים מצרימה" (שם
 מז, ח). במה דברים אמורים, כשהשם המוג-
 בל הוא הגוף של הבינוני כמו בדוגמאות
 הנ"ל. "ללוט ההולך את אברם": מי הוא
 לוט? ההולך את אברם. וכדומה. אבל אם
 השם המוגבל אינו הגוף של הבינוני אלא
 שם אחר, מצטרף הבינוני אל השם המוגבל
 רק ע"י אשר או ש... "הארץ אשר ד' נותן
 לכם" (דברים ד). ולא "הארץ הנותן לכם
 ה'". ולפיכך צ"ל כאן: "מספלי הקהוה
 שמגשים להם נערים"; ולא "המגשים".
 אגב, לפי הכתוב כאן מתקבל דעיון אבסורדי:
 ש"ספלי הקהוה מגשים להם את הנערים".

ב. דאגה ל... "דאגה זו (לקיום לעת
 זקנה) תראה מוצדקת נוכח העובדה, כי
 פועלים תשישים, בהגיעם לגיל של 70, אין
 דאגת ההנהלה עליהם" (שם). צ"ל:
 אין דאגת ההנהלה להם (ולא עליהם)
 דוגמה: "כן יחדל אבי מן האתונות ודאג
 לנו" (ש"א ט).

ג. "ראשי הקומוניסטים נתנו לה-
 בין בגלוי כי לא יתנו לאנשי "מפלגת
 הפעולה" להשתתף בוועידה". (שם, שם).

„נתנו להבין“ הוא בטוי לועזי. לפעל הבין יש שני מובנים: (א) מובן של פועל יוצא כמו „להבין אמרי בינה, להבין משל ומ־ליצה“ (משלי א'). (ב) מובן של פועל יוצא לשלישי, כלומר לגרום שמישהו יבין משהו. „את מי יבין שמועה“ (ישעיהו כח): „ובאתי להבינך את אשר יקרה לעמך“ (דניאל י, יד). ולפיכך צ״ל כאן: הבינו או הסבירו בגלוי.
